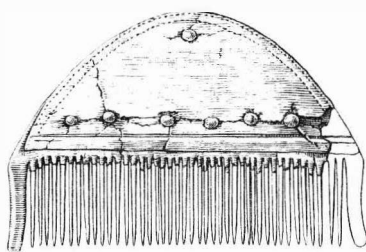

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1969

BRNO 1971

ZACHRAŇOVACÍ VÝZKUM NA STAVBĚ DÁLNICE V TROUBSKU

(okr. Brno-venkov)

KAREL LUDIKOVSKÝ, AÚ ČSAV Brno

(Tab. 15—16)

Rozsáhlými plošnými skrývkami při stavbě dálnice Praha—Brno, východně od silnice spojující obce Veselku a Troubsko, byla narušena část halštatského a laténského sídliště. Terén naleziště se svažuje k jihu do úrodné nížiny, zavlažované drobnými potoky. Podloží tvoří sprašové návěje, překryté různě mocnou vrstvou hnědé až černé hlíny. Základna trasy je upravována buldozery; vzhledem k nestejně konfiguraci terénu nelze proto určit, do jaké hloubky byly sňaty svrchní ornice a podornicové vrstvy a kam zasahovala dna jam od původní hladiny povrchu.

Stručná charakteristika zkoumaných objektů:

Jáma č. 1, halštatská: měla oválný, poněkud obdélníkově upravený obrys o rozměrech 1,10 × 0,65 m; dno v hloubce 0,25 m pod úrovní upravené plochy bylo rovné. Šedohnědá, hlinité popelovitá výplň obsahovala keramiku, mazanici a zvířecí kosti.

Jáma č. 2, laténská: měla téměř kruhový obrys a kotlovitý tvar o rozměrech 0,50 × 0,70 m a hloubku 0,60 m. Šedá, popelovitá výplň obsahovala pouze keramiku.

Jáma č. 3, halštatská: měla nepravidelně oválný tvar. Rovná část dna přecházela schodovitě v hlubší mísovitou zahloubeninu. Rozměry 1,60 × 0,50 m, hloubka 0,15; 0,30 m. Hnědošedá, popelovitá výplň obsahovala keramiku, mazanici a zvířecí kosti.

Jáma č. 4, halštatská: měla kruhový obrys a kotlovitý tvar o rozměrech 1,25 × 1,25 m a hloubku 0,45 m. Hnědošedá, popelovitá výplň obsahovala keramiku, mazanici a zvířecí kosti.

Jáma č. 5, halštatská: měla oválný, do nepravidelného lichoběžníku upravený tvar o rozměrech 1,40 × 1,30 m s rovným dnem v hloubce 0,20 m. Šedohnědá, hlinité popelovitá vrstva obsahovala keramiku, mazanici a zvířecí kosti.

Polozemnice č. 1, laténská. Základem stavby byla jáma čtyřúhelníkového tvaru se zaoblenými rohy, jejíž jižní podélná stěna byla ve východní polovině rozšířená o vstupní část. Stěny byly kolmé, udusané dno se mírně svažovalo směrem ke středu stavby. Jihozápadní nároží bylo poněkud půdními úpravami narušeno. Rozměry 2,90 × 2,06 m, včetně rozšíření o vstup 2,34 m, hloubka 0,36—0,40 m, orientace podélné osy SZ—JV.

Osídlení úrodné nížiny kolem Troubska je známé již od eneolitu; v době bronzové pak bohatými nálezy (zvláště kultury popelnicových polí, velatické ap.).¹ Jámy odkryté letošním výzkumem a náležející do doby halštatské (č. 1, 3—5) rozšiřují kontinuitu osídlení o její mladší úsek (kulturu horákovskou). Polozemnice č. 1 a jáma č. 2 jsou součástí laténské osady objevené J. Mikuláškem, který zde v roce 1946 odkryl velmi podobnou stavbu jak celkovým tvarem, tak poměrně nízkým zahloubením, konstrukčně bez opěrných kůlů umístěných ve střezech kratších stěn atp.² Mimo běžné nálezy uvádí i doklady řemeslné činnosti, jako např. přesleny, část hliněného roštu s okrouhlými otvory, železnou strusku, brousek ap. V tomto směru je obsah polozemnice 1/69 podstatně chudší, snad také proto, že jeho větší část byla zničena odkryvnými pracemi při úpravě podloží pro dálnici. K doplnění obrazu středolaténského osídlení kraje je možné připojit nález bronzového vroubkovaného náramku s perlovitě ozdobenými konci, pocházejícího patrně z rozrušeného hrobu.³

P o z n á m k y :

¹ Nálezové zprávy archivů: AÚ ČSAV Brno, č. j. 846/37; 762/52; 917/55; 151/45 a AÚ ČSAV Praha 4124/53; 2411/4b.

² Nálezová zpráva AÚ ČSAV Brno, č. j. 878/49; nálezy uloženy v NM Praha; E. Šimek, Poslední Keltové na Moravě, Brno 1958, 349—350.

³ Uložen v MM Brno, č. 66127, Ø 76 mm; J. Filip, Keltové ve střední Evropě, Praha 1956, 409.

Eine Reitungsgrabung in Troubsko (Bez. Brno-venkov). Beim Bau der Autobahn Praha—Brno störte man östlich der Straße, die die Gemeinden Veselka und Troubsko verbindet, bei der Flächenabdeckungen vier hallstattzeitliche Siedlungsgruben von kleinerem Ausmaß (Nr. 1, 3—5); zudem legte man hier zwei latènezeitliche Objekte, die Vorratsgrube Nr. 2 und das Grubenhaus Nr. 1 frei. Der Fundamentteil des Grubenhauses bestand aus einer rechteckigen Grube mit abgerundeten Ecken. Die östliche Hälfte der Südseite sprang vor und hier befand sich der Eingang. Die Grubenwände stiegen steil an und der festgestampfte Fußboden fiel gegen die Mitte zu sanft ab. Die Nordwestecke des Fundaments hatte durch die Erdarbeiten etwas gelitten. Die Grundfläche beträgt ohne Eingangsteil 2,90 × 2,06 m, mit der Erweiterung für den Eingang 2,34 m. Das Objekt ist 0,36—0,40 m tief, die Orientierung der Längsachse verläuft von NW—SO.

Die fruchtbare Ebene um die Gemeinde Troubsko war schon im Äneolithikum besiedelt, die Bronzezeit ist mit besonders reichen Funden der Urnenfelderkultur, der Velaticer Kultur u. a.¹ vertreten. Durch die in der diesjährigen Grabung erschlossenen Gruben ist die Kontinuität der Besiedlung auch für den jüngeren Abschnitt der Hallstattzeit — der Horákov Kultur — belegt. Das Gruben-

haus Nr. 1 und die Grube Nr. 2 gehören zu der latènezeitlichen Siedlung, die J. Mikulášek entdeckte, welcher im Jahre 1946 hier ein Objekt freilegte, das unserem Bau durch seine Gesamtform, die geringe Eintiefung, das Fehlen der Tragpfosten in der Mitte der Schmalseiten, u. a. gleicht.² Neben den üblichen Funden führt J. Mikulášek auch Belege für Handwerkstätigkeit aus diesem Objekt an, so z. B. den Teil eines Tonrosts, Eisenschlacke, einen Wetzstein u. ä. Grubenhaus 1/5 ist in dieser Hinsicht viel ärmer, vielleicht auch darum, weil ein größerer Teil des Objekts bei der Abräumung des Geländes für die Herrichtung des Untergrunds der Autobahn vernichtet wurde. Zur Vervollständigung des Siedlungsbilds der Mittellatènezeit sei hier der Fund eines gekerbten Bronzearmrings mit perlformigen Enden angeführt, der vermutlich aus einem zerstörten Grab stammt.

LATĚNSKÉ SÍDLIŠTĚ V BZENCI

(okr. Hodonín)

ZDENĚK KLANICA, AŮ ČSAV Brno

(Tab. 17)

Při terénním průzkumu dne 10. července 1969 bylo mezi Bzencem a Moravským Pískem objeveno laténské sídliště.¹ Pokrývá mírný svah severně od budovy cukrovaru, podél levého břehu malého potoka, vlévajícího se pod železniční stanicí Moravský Písek do říčky Syrovinky. Dne 26. listopadu provedli pracovníci expedice v Mikulčicích na sídlišti sběr materiálu a vykopali jednu menší sondu.

Sonda o rozměrech 50 × 150 cm byla vykopána do hloubky 60 cm v místech, kde se na povrchu jevil rozměrný sídlištní objekt, odlišující se od okolní písčité půdy tmavou, silně popelovitou hlínou. Popelovitá hlína zasahovala až na dno sondy, v hloubce mezi padesáti a šedesáti centimetry pod povrchem se narazilo na dusanou úpravu z hnědé jílovité hlíny.

V sondě i v celém okolí bylo velké množství železné strusky, ale poměrně málo keramiky. Výkop přinesl i další nálezy, kromě keramiky část „lignitového“ náramku a přeslen z provrtaného střepu. V okolí sondy byl nalezen úlomek zeleného skla se stříbritou patinou.

Dva střepy patří k typické sídlištní keramice s hladkým hrdlem a zdrsňeným tělem, která je datována do druhého až posledního století př. n. l. Větší střep se dvěma otvory obsahuje značnou příměs tuhy. Přeslen byl vyroben z keramiky téhož druhu. Část „lignitového“ náramku má vnitřní průměr 7,0 cm.

Poznámka:

¹ Srovnej v tomto svazku Z. Klanica, Středohradištní kostrové hroby v Bzenci, str. 00.

Die latènezeitliche Siedlung von Bzenec (Bez. Hodonín). Bei der Geländeerforschung entdeckte man eine Siedlung, die nach den Keramikfunden und dem Lignitarmsring dem 2. bis 1. Jahrhundert v. u. Z. zugewiesen werden konnte.

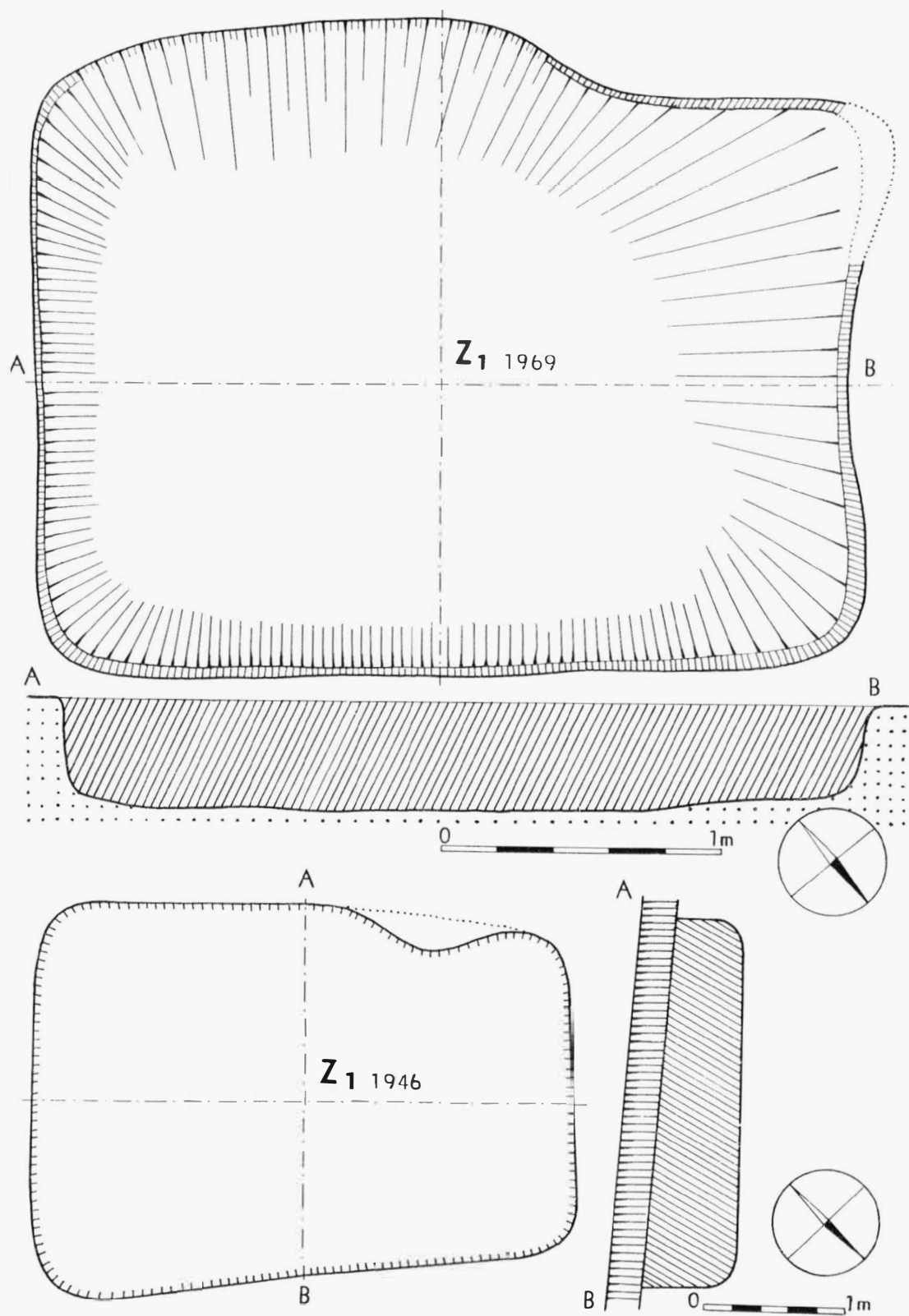
DVA NOVÉ OBJEKTY NA SÍDLIŠTI Z DOBY ŘÍMSKÉ U LADNĚ

(okr. Břeclav)

JAROSLAV TEJRAL, AŮ ČSAV Brno

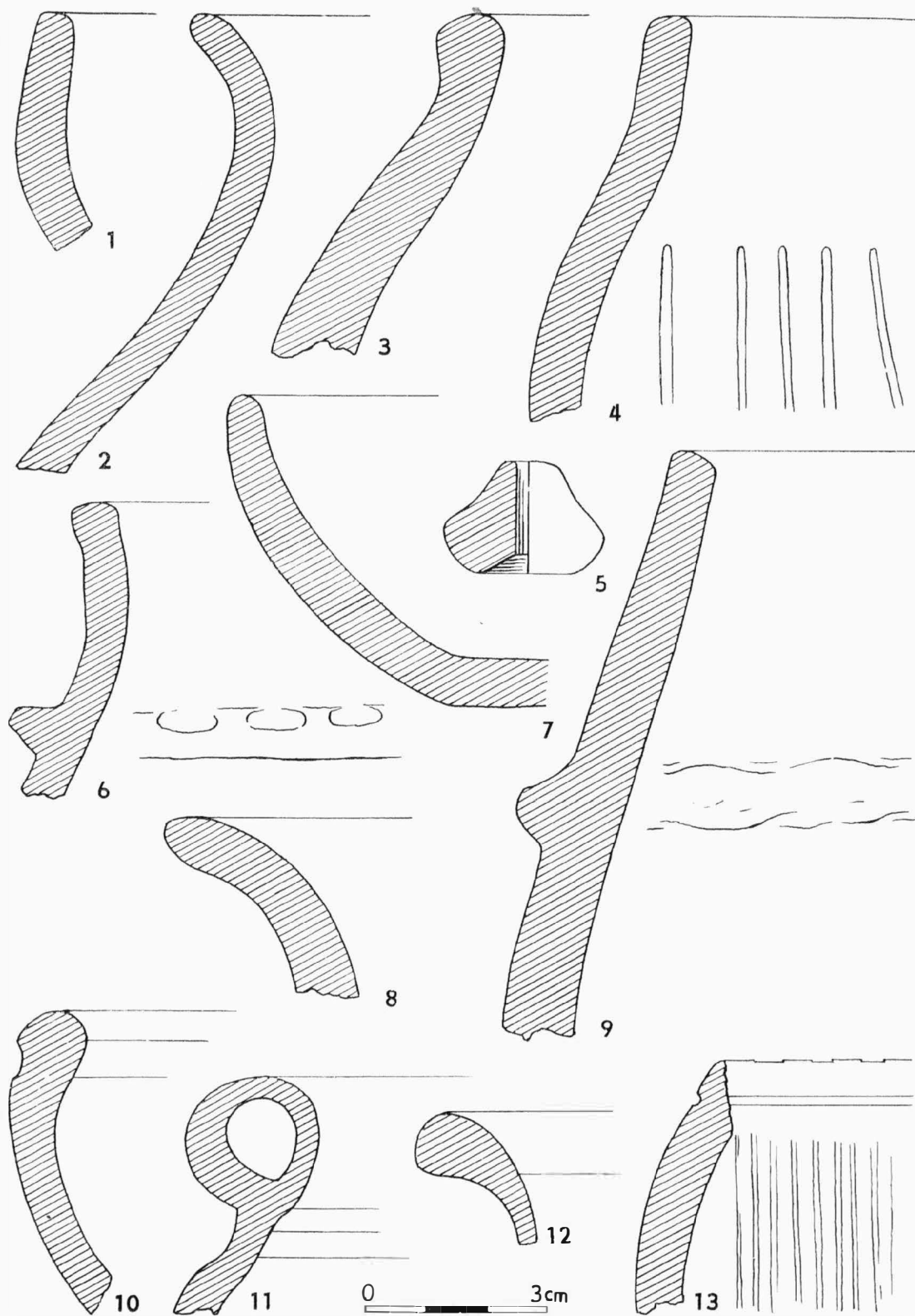
(Tab. 19–20)

V dubnu provedli pracovníci AŮ ČSAV v Brně další záchranný výzkum v písečníku, nacházejícím se v polní trati „Kerchová“, v blízkosti obce Ladná, okr. Břeclav. Těžbou písku zde byly narušeny dva sídlištní objekty rozdílného charakteru. První z nich, zachycený ve východní stěně pískovny, měl zhruba obdélný půdorys a vyznačoval se menšími rozměry (cca 300 × 250 cm). Kůlové jamky nebyly zjištěny. Nálezový materiál se představuje zlomky ponejvíce nezdobené keramiky mladšího rázu. Druhý objekt, jenž se vyrýsoval v jižní části písečníku, patřil k obvyklému typu mírně zahluobených polozemnic se šestikůlovou nosnou konstrukcí a rovněž obdélným půdorysem. Delší osa orientovaná ve směru S—J obnášela 420 cm. Archeologický obsah tvořily fragmenty keramiky, a to jak domácí, barbarské produkce, tak hrněčského zboží provinciálního, mezi nímž

Tab. 15

Tronbsko (okr. Brno-venkov). Keltické pozemnice Z-1/1969 (AÚ ČSAV Brno) a Z-1/1946 (J. Mikulášek). — Keltische halbeingetiefte Grubenhäuser Z-1/1969 (AÚ ČSAV Brno) und Z-1/1946 (J. Mikulášek).

Tab. 16

Troubsko (okr. Brno-venkov). Výlěr keramiky z keltského sídliště. 1–9 jáma č. 4; 10–11 jáma č. 2; 12–13 polozemnice Z-1/1969. — Auswahl der Keramik aus der keltischen Siedlung. 1–9 Grube Nr. 4; 10–11 Grube Nr. 2; 12–13 halbeingetieftes Grubenhaus Z-1/1969.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1969

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: Prof. dr. Josef Poulik, DrSc.
Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady: H. Plátková, dr. R. Tichý
Kresby: Doc. dr. B. Klíma, B. Ludikovská, R. Skopal
Na titulní obálce: Kostěný hřeběn z doby římské z Mořic (okr. Prostějov)
Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21
Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné